

Prvič — zadnjič.

(Janko Erus.)

Noč je zavila božje stvarstvo v svoje temno krilo. Veličastna, skrivnostna tišina je vladala. Vse je bilo mirno, vse je počivalo pod mrzlo sneženo odejo — le zvezdice gori na nebu so migljale neprestano in gledale radovedno na zemljo, da bi morda zopet zapazile ono kočo v Betlehemu, ki se je rodil v nji Odrešenik sveta ravno na nocojšnji večer. Niso je zapazile. Pač pa so videle po dolgem čakanju — proti polnoči — trume pobožnih vernikov, ki so hitele v božje hrame.

Tudi stari Merač je stopal k polnočnici. Star je bil, zelo star. Doživel je bil že čez osemdeset pomladi. Najrajši se je držal gorke peči — redko je šel na prosto — zeblo ga je preveč rado. Tako-le pri peči je sedel in gledal tje po vrtu, kjer so imeli otroci svoje veselje. Čudil se je, kako je mogoče, da jih ne zebe, da se ne prehladé. Pa kot bi se nečesa spomnil, se je pogladil po čelu in govoril:

„E, mladost in starost, to ni vse eno.“

In mogoče se je spomnil, da je bil tudi on nekaj čvrst in krepak, da mu ni škodila vsaka sapica. Mogoče se ga je lotila celo želja, da bi zapustil gorko peč in pohitel vun k otrokom v mrzlo naravo.

Mogoče je imel take želje in podobne izkušnjave, ali gotovo je, da je ostal pri peči.

Nocoj pa, ko je pokrila zemljo ona skrivnostna sveta noč, nocoj je zapustil gorko sobo in hitel, da počasti Novorojenega.

Poiskal si je praznično obleko. Stara je bila, stara — ali Merač jo je varoval skrbno. Ni je mislil donositi na revni zemlji; določil jo je bil, da ga bode grela tudi pod zemljo — v grobu. Zato jo je varoval skrbno.

Tudi kožuh si je poiskal in kapo polhovko.

Prav zgodaj se je začel odpravljati k polnočnici. Toda počasi je šlo — seveda stare kosti niso gibčne in urne.

Ko se je opravil, poklical je malega Tončka, da pojde ž njim k polnočnici. Nekoliko čemeran je bil sicer Tonček takoj, ko sta ga zbudila iz sna dedova roka in njih glas. No, ko se je zavedel, da je sveti večer, da je treba iti k polnočnici, vstal je takoj.

Ko je bil odpravljen, sta stopila z dedom vun. Mrzlo je bilo, prav mrzlo. Merač se je stisnil še bolj v svoj kožuh.

Sneženi prt je odeval zemljo. Koder se je razprostiralo polje, je bil razprostrt bel prt, kot bi hotela zaviti narava celo zemljo v belo odejo, da ne stopi noga Novorojenega na umazana tla. Gori na nebu pa so se lesketale zvezdice, kot bi hotele svetiti Odrešeniku na njegovem potu na zemljo.

Molcé sta korakala ded in Tonček. Starček je premišljal o preteklosti, o časih, ki so minuli. Tonček pa je premišljal, kako more biti nocoj lepo v cerkvi. Letos gré prvič na ta dan k službi božji. Slišal je že o onem Detetu, ki se je rodilo nocojšnjo noč, o onem Detetu, ki je bilo Bog. Vedel je tudi, da je bilo rojeno v revnem hlevu, da je je zeblo. Imel je rad to božje Dete — takoj bi bil dal svojo suknjico, da ne bi zeblo revnega Deteta v jaslih.

In starček se je domislil onega dne, ko je stopal prvič po ti poti. Otrok je bil še. Toliko je slišal praviti, kako je nocoj lep božji hram, zato je prosil očeta, naj hodijo hitreje.

Od tedaj je bil pri polnočnici vsako leto. Naj je svetila luna, naj so zakrivali temni oblaki zvezdnato nebo — Merač je stopal k polnočnici. Naj so padale goste snežinke, naj je brila mrzla burja, naj je škripal pod nogami zmrzli sneg — Merač je hitel, da zasliši v hramu božjem veselo vest: Nocoj se je rodil Izveličar sveta.

Tudi letos gre. Neka slutnja ga navdaja, da gre zadnjič. Saj dočakal je dolgo življenje — čas je, da ga pokliče Vsemogočni pred se. Še enkrat hoče poslušati veselo naznanilo: Mir ljudem na zemlji; še enkrat hoče poslušati mogočno bučanje orgel, še enkrat hoče občudovati krasno razsvetljeni božji hram, predno bo stopil pred večnega Sodnika. Tu v cerkvi bo pokleknil in

prosil, naj bi zaspal mirno v Gospodu, naj bi ga Sodnik sprejel z obrazom, ki dovoli sklepati na milost.

Tako je premišljal Merač, ko je šel sedemdesetič, ko je šel zadnjič k polnočnici.

Ljudje so ga dohajali in prehajali. In vsak ga je ogovoril, ko je šel mimo njega

„Počasni ste, Merač, počasni.“

„E, starost . . .“

Dohitel ga je drugi.

„Bolj pri zadnjih ste, Merač.“

„E, naduha . . .“

„Ne boste zamudili?“ je vpraševal tretji.

In Merač je odgovarjal vsem in skušal pospešiti korake. Pa onih osemdeset let ga je prisililo, da je stopal kmalu zopet bolj polagoma.

Za dedom pa je stopal Tonček. Tiščal je roke v žepu in premišljal, kako mora biti lepo v cerkvi, ko hiti tja toliko ljudi. Vedno so ju namreč dohajale nove množice.

Naposled sta dospela do cerkve. Starčku se je razsvetlil veselja obraz, Tonček je gledal s svetim strahom krasno razsvetljeno hišo božjo. Ded je pokleknil in molil. Zahvalna molitev je prikipela iz njegovega srca zahvalna molitev za vse dobrote, ki jih je prejel v svojem dolgem življenju. Tej se je pridružila še prošnja, naj bi mu podelil Vsemogočni največjo milost, ki jo more doseči človeško srce: večno izveličanje.

Poleg njega je klečal Tonček. Tudi on je sklenil ročici in molil. Ni še poznal težav življenja, zato ni prosil Novorojenega, naj bi mu jih olajšal, prosil je le, naj bi mu še dolgo ohranil ljubljeno mamico, dobrega ateja in dragega deda . . .

Preteklo je eno leto. Zopet je bil sveti večer. Tonček je hitel k polnočnici — starega deda pa ni bilo ž njim. Že dolgih šest mesecev je počival tam poleg cerkvice v ozki hišici, ki ji pravijo grob. Tam je spal večno spanje. Prav je slutil lansko leto, da ne bode učakal več svetega večera. — —

Zopet je klečal Tonček v cerkvi, a deda ni bilo poleg njega. Hvaležni unuk je sklenil roke in molil za večni pokoj dobrega starčka.

Tam na pokopališču pa je brila mrzla burja čez grobove. Glasan je bil njen piš, kot bi hotela povedati i onim, ki spe globoko pod zemljo, da je prišel nocoj na zemljo nebeški Kralj . .

Božična povest.

Čakite, kedaj je bilo —
A! to bil je tisti čas,
Ko pri jaslih smo sedeli,
Šest je menda bilo nas.

Očka v sredi, v častni sredi,
In krog očka pet otrok.
Takrat, bratec, bi te moral
Minuti najhujši jok.

Takrat, ko so nam začeli
Novo praviti povest:
Z desno pipo so držali,
A z levico mehko pest.

In iz pipe so očetu
Lepi dimi vstajali,
A še lepši so jim glasi
Iz srca prihajali:

„Enkrat je z nebes ponoči
Šel na zemljo Božji sin,
In spremile in svetile
So mu zvezde z visočin.

In tedaj sta si preblizu
Bila zemlja in nebó,
Da so mnogi zvezde brali
Kar z iztegnjeno rokó.

Božji sin jih ni pokaral,
Le prijazno je dejal:
Dušice, če boste pridne,
Vam še lepših bom prižgal!

In prižgal je druge zvezde.
Ali te so daleč tam;
Aj, gotovo nismo pridni,
Da ne pridejo več k nam.

Veste, kaj, lepó živimo,
Pojdimo pa sami k njim.“
In visoko v zrak so očka
Puhnil modrikast dim.

Mi za dimom smo strmeli
Hrepenečega srca,
Radi gori bi zleteli,
Kjer so zvezdice doma.

Silvin Sardenko.

